

Vjeti tolovaj.

Bilo je v poletji. Užé se je jelo mračiti in veseli ptički so si drug za drugim iskali varnega zavetja v prenočišče; večer je. V tej dóbi je potoval skozi Bakonjski gozd na Ogrskem mlad človek. Potoval je sam, čisto sam, da-si je užé nastajala noč, in vendar je bil gozd velik, širok, dolg in samotén, da je bilo človeka užé gróza in strah, ako ga je pot celó pri belem dnevu tu sem zanesel. Razven tega se je užé dljé časa pripovedovalo, da se v Bakonjskem gozdu potikajo tolovaji.

Naš mladi popotnik je imel lepo število denarja pri sebi; usnjen pas mu je bil napolnen s samimi srebrnjaki. Orožja ni imel nobenega pri sebi; v desnej roci je imel sicer debelo gorjačo, ali kaj je lesena palica proti železu in svincu! Ako bi bil popotnik napaden, moral bi se udati, to je bilo gotovo.

Zdajci zatone solnce za gorami in gost mrak se spusti na zemljo in jo objame. Temà nastane po vsem gozdu in nekaka neznana skrb stisne našemu popotniku srce, kakor na slovo od obličja božje svetlobe. Debla, veje in vrhovi dreves se izgubé v nočnej tmíni. Pot postaja vedno tesnejši, a gozd vedno gostejši. Za vse to se mladi popotnik malo briga; pripogibaje veje grmovja, ki mu ovirajo pot, čvrsto stopa dalje proti sredini gozda.

Ura za uro minéva. Tudi pólunoč je užé minula. Mesece se prikaže na nebu in razlije svojo svitlobo po temnem gozdu. Ali bo naš popotnik brez vse nevarnosti dospél iz tolovajskega gozda? Zdi se mu, da je nevarnost to noč zanj minula. Batí se mu ni ničesa. Takó se zdi le njemu, pogumnemu mladeniču, ki ne vé, da se nam ni ponašati z nočjo pred jutrom.

Zdajci pride popotnik do neke goličave v gozdu, kjer je bilo mnogo štorov posekanega gozdnega drevja. Do tega kraja prišedši, popotnik — ni bil več sam. Čuden, visok človek mu stopi na pot. Kdo bi to bil in kaj hoče od njega? Odveč bi bila vsa vprašanja, gola sablja v pestéh tujega človeka nam kaže silovitega tolovaja.

„Denar ali življenje!“ izpregovori tolovaj z odločnim in resnobnim glasom.

Mladi popotnik obstoji in prevdarja. Lasjé mu vstajajo na glavi in kri se mu trdí v žilah, misli se mu križem motajo, a roka, kakor bi bila odrevenela, ne more se staviti v bran predrznemu tolovaju. Vsak upor bila bi neumnost. Hitro si odpaše úsnijen pas z denarji in ga podá tolovaju, rekoč: „Na, vzemi, kajti močnejši si od mene!“

Tolovaj vzame denarje in hoče izginiti v goščavo Bakonjskega gozda.

„Stoj!“ zavpije popotnik, „in izpolni mi samo jedno željo, za katero te prosim.“

„In ta tvoja želja bi bila?“ vpraša tolovaj.

„Da mi odsečeš jeden ud na mezinco leve roke,“ odgovori popotnik.

„To bi bilo zoper postavo in gozdno pravico,“ odvrne mu tolovaj; „mi tolovaji udarimo samo tacega, kateri se brani pred našo roko.“

„Dobro!“ reče popotnik, „ali meni izpolni željo, za katero te prosim. Glej, denar, ki sem ti ga dal, ni moj; in ako pridem z zdravo kožo domóv, rekli bodo, da sem jaz tat, ki sem izneveril denarje; a pol prsta na mojej roki ohrani mi pošteno imé.“

„To je pametno od tebe,“ reče tolovaj, „in tvoja volja naj se ti izide.“

Popotnik položi mezinco leve roke na bližnji štor, tolovaj zavihí sabljo in vseka z vso svojo močjo v — les.

„Takó,“ zavpije popotnik, „zdaj imava obá enako orožje!“ To rekši, skoči kakor lev tolovaju na prsi, in predno je mogel tolovaj sabljo iz štora izdreti, premagal ga je pogumni mladenič.

Štirinajst dni pozneje je bila v bližnjem mestu velika druhal ljudi. Mej množico radovednega ljudstva so peljali silovitega tolovaja in štirinajst njegovih tovarišev na morišče, da se izpolni postava, ki pravi: glavo za glavo. In takó je bilo konec grozovitemu tolovaju, ki se je zval na imé: Rossa Szándor.

A. J.

Učeni zajec.

Pripoveduje se, da je kmet Žiróvnik od sv. Duha pri Loki po smrti bil izpremenjen v zajca za pokoro svojih grehov. Drugače je hodil vse po začje, samó kakšno pisano ptičeje peró si je vedno še vtikal rad za úho. Premetèn je tudi bil, kakor poprej, dokler je mej ljudmí plašč nosil z rudéčo pólakó. Prigodilo se je, da ta zajec nekdaj pride k levu, svojemu